

СТРУКТУРА ЛІСІВНИЧОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ І ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВУ ОСВІТНЮ СИСТЕМУ

І. Вінтонів, М. Горошко, І. Делеган,

Г. Криницький, С. Миклуш

Львів,

Український державний
лісотехнічний університет

Фахівців для всіх галузей лісового комплексу готує єдиний в Україні вищий навчальний заклад (ВНЗ) - Український державний лісотехнічний університет. Більш ніж віковий історичний досвід та самовіддана праця кількох поколінь професорсько-викладацького складу дозволяють університетові, незважаючи на відсутність належного фінансування, вдосконалювати методи і форми підготовки інженерно-технічних спеціалістів, пов'язані з інтеграцією у європейську і світову освітні системи. Налагоджено тісні зв'язки зі спорідненими університетами та факультетами Австрії, Німеччини, Польщі, Румунії, США, Угорщини, Чехії, Словаччини та інших країн.

Подальше розширення обміну студентами, науковими та педагогічними працівниками між лісотехнічними університетами і факультетами різних країн ускладнюється неузгодженістю програм і навчальних планів. Порівняльний аналіз засвідчує, що навчальні плани підготовки фахівців на лісогосподарських факультетах лісотехнічних ВНЗ Європи в окремих країнах узгоджені, в деяких мають істотні відмінності за багатьма показниками: загальною кількістю навчальних дисциплін, принципами їх групування у блоки, термінами іспитів, заліків, польових практичних занять, практик, наявністю дисциплін за вільним вибором студента, обсягом годин, змістом навчальних предметів тощо.

В Україні у процесі навчання на лісогосподарському факультеті за бакалаврським рівнем студент вивчає 78 дисциплін, тоді як в Австрії, Німеччині, Польщі, Росії, Угорщині та Чехії - від 30 до 40. Іспити складаються в Україні з 33, а в Австрії - із 16 дисциплін. Український студент має 45 заліків, австрійський - 24. П'ята частина іспитів та заліків в Україні припадає на гуманітарні та соціально-економічні дисципліни. Блок цих дисциплін охоплює:

в Україні - 12, в Австрії, Німеччині, Польщі - 1-2 навчальних предмети, а саме: іноземну мову та право. Різниця за кількістю фундаментальних дисциплін в Україні та інших країнах Європи значно менша і становить порівняно з Австрією та Угорщиною - 1, Польщі, Чехії та Росії - 2, Німеччині - 4.

Суто професійних дисциплін найбільше вивчають студенти в Росії - 16, а найменше в Австрії - 5. В Україні таких дисциплін 14, в Угорщині - 7, Німеччині, Польщі і Чехії по 8. Спеціальних дисциплін в Україні у 3-4,5 рази більше у порівнянні з Німеччиною та Австрією. Значною неузгодженістю характеризується і блок дисциплін вільного вибору.

В Австрії, Польщі та Словаччині польові практичні заняття проводяться з 7-12 дисциплін, а в Україні такий блок дисциплін відсутній. Практику студенти мають у Польщі з 10, в Україні - 9, Австрії - 6, Росії - 5, Німеччині - 4, Чехії - 2 і Угорщині - 1 навчальної дисципліни. Не менш істотними у порівнянні з наведеними вище є розбіжності між навчальними планами споріднених факультетів Європи за обсягом годин, відведених для вивчення кожної дисципліни зокрема. Наприклад, вивчення фізики не передбачено у навчальних планах лісогосподарських факультетів Німеччини, Польщі і Чехії. В Австрії для цієї дисципліни відведено 30, а в Україні - 116 годин. Подібне становище з хімією та низкою інших дисциплін. Більш ніж півстоліття на лісогосподарських факультетах України не вивчався курс лісової зоології. Тільки в останні роки започатковано цикл дисциплін, що стосуються мисливського господарства.

Однак загальний обсяг годин, відведених для зазначених дисциплін, ще й досі залишається набагато меншим порівняно з зарубіжними ВНЗ.

Ретельного аналізу, узгодження та професійної зорієнтованості вимагає зміст практично всіх навчальних дисциплін. Виявлені принципові відмінності між навчальними планами підготовки фахівців на лісогосподарських факультетах споріднених вузів Європи притаманні також іншим факультетам та напрямам лісотехнічної освіти. Останнє робить особливо актуальною проблему узгодження змісту лісотехнічної освіти в цілому.

Досвід свідчить про те, що інтеграція лісотехнічної освіти до

європейської і світової освітніх систем, розширення співпраці із зарубіжними ВНЗ, піднесення підготовки фахівців до рівня світових стандартів вимагає поряд із розв'язанням соціально-економічних проблем узгодження навчальних планів і програм - реформування вищої освіти України в цілому.

ДО ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ

В. Вайданич, Л. Сорока

*Львів, Державний
лісотехнічний університет*

Перехід на багаторівневу систему підготовки фахівців відіграв і продовжує відігравати важливу роль у поступовій інтеграції України в європейську і світову систему освіти. Підготовка фахівців має враховувати реальні потреби особистості в здобутті тих спеціальностей і професій, запит на які існує на ринку праці або прогнозується на майбутнє, та до яких в неї є нахил і здібності.

В Українському державному лісотехнічному університеті з 1991/1992 навчального року проводиться підготовка фахівців на багаторівневій основі з дев'яти базових напрямів та 13 спеціальностей, які охоплюють майже увесь спектр спеціальностей з вищою освітою для хіміко-лісового комплексу. Проведений порівняльний аналіз навчання студентів до переходу на багаторівневу систему освіти і після, хоча і виявив позитивні зрушення, але поки що не дав очікуваних результатів. Порівняння навчальних планів однотипних лісотехнічних напрямів (спеціальностей) значної кількості навчальних закладів виявило подібність у їх структурі. Серед найбільших відхилень можна відзначити відсутність гуманітарного циклу дисциплін напрямків (спеціальностей) лісове господарство, технологія лісозаготовель і деревообробки у навчальних планах Мюнхенського (ФРН), Абердинського (Шотландія), Зволенського технічного (Словаччина) університетів та Краківської сільськогосподарської академії. В університетах США та Канади гуманітарний цикл дисциплін для згаданих спеціальностей (як і для всіх технічних), відноситься до розряду елективних курсів.